

Social & Arbetsmarknad
Emma Bertheussen, Nämndsekreterare
0221-255 25
emma.bertheussen@koping.se

Kommunfullmäktige

Gemensam alkoholhandläggning inom ramen för fördjupad samverkan i Västra Mälardalen

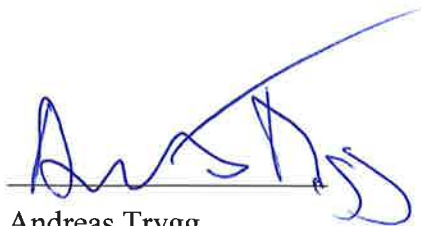
Social- och arbetsmarknadsförvaltningen har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för en kommungemensam alkoholhandläggning i Köping, Arboga och Kungsör baserad på avtalssamverkan. Social- och arbetsmarknadsnämnden beslutade på sammanträdet 27 februari 2019 att godkänna samverkansavtalet om gemensam alkoholhandläggning under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner de föreslagna taxorna samt att motsvarande beslutsorgan i Arboga och Kungsörs kommuner beslutar likaledes.

Härmed översändes protokollsutdrag på social- och arbetsmarknadsnämndens beslut den 27 februari § 21;

att till kommunfullmäktige föreslå nya ansöknings- och tillsynsavgifter för ärenden om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622).

Protokollsutdrag samt utredning biläggs.

KÖPINGS KOMMUN
Social- och arbetsmarknadsnämnden

Andreas Trygg
Ordförande

David Schanzer-Larsen
Förvaltningschef

SAN § 21
Au § 27

Dnr SAN 2019/21

Gemensam alkoholhandläggning inom ramen för fördjupad samverkan i Västra Mälardalen

Förvaltningen har fått i uppdrag att utreda förutsättningarna för en kommungemensam alkoholhandläggning i Köping, Arboga och Kungsör baserad på avtalssamverkan.

Utredningens fokus har varit handläggning och tillsyn av serveringstillstånd enligt 8 kap. alkohollagen (2010:1622). Ärendehantering om detaljhandel (folköl) har inte varit föremål för utredningen.

Till utredningen finns förslag till samverkansavtal om gemensam alkoholhandläggning, innefattande riktlinjer för alkoholserving, taxor och delegationsordning, bilagt.

Beslut**Social- och arbetsmarknadsnämnden beslutar**

att godkänna samverkansavtalet om gemensam alkoholhandläggning enligt utredningens förslag samt att ge förvaltningschef David Schanzer-Larsen i uppdrag att teckna avtalet. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner föreslagna taxor samt att motsvarande beslutsorgan i Arboga och Kungsörs kommuner beslutar likaledes, samt

att komplettera det administrativa stödet AlkT med tilläggsmodulerna för e-tjänster och tillsyns-app samt att ge alkoholhandläggare Robert Koivunen i uppdrag att teckna avtalet, samt

att till kommunfullmäktige föreslå nya ansöknings- och tillsynsavgifter för ärenden om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622).

Exp. till: Kommunfullmäktige
Arboga kommun
Kungsörs kommun
Diariet

Social & Arbetsmarknad
Robert Koivunen, Alkoholhandläggare
0221-258 04
robert.koivunen@koping.se

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Förslag om gemensam alkoholhandläggning inom ramen för fördjupad samverkan i Västra Mälardalen

Den 31 augusti 2016 tecknades en avsiktsförklaring för ett fördjupat samarbete mellan Köpings, Arboga och Kungsörs kommuner. Bakgrunden har varit en politisk enighet om att ytterligare samverkan behövs för att kommunerna ska klara sina framtida uppdrag och få skattemedlen att räcka till mer. Ytterligare vägledande principer för arbetet är bl.a. medborgarperspektiv och skalfördelar.

Inom ramen för fördjupad samverkan har ett flertal av socialtjänstens ansvarsområden utretts, bl.a. har en utredning om förutsättningarna för en gemensam alkoholhandläggning i Västra Mälardalen genomförts under 2018. Utredningens fokus har varit handläggning och tillsyn av serveringstillstånd enligt 8 kap. alkohollagen (2010:1622), AL. Ärendehantering om detaljhandel (folköl) har inte varit föremål för utredningen.

I utredningen lämnas förslag som innebär vissa investeringar, dessa anses motiverade genom effektiviseringar i minskat administrativt arbete, kortare beslutsvägar och en ökad servicegrad till tillståndshavarna.

Förslagen i korthet:

- Administrativt stöd för handläggaren (AlkT). Kungsör och Arboga inhämtar licenser för handläggarestödet och inkorporeras i Köpings installation. Diarieföring och ärendehantering sköts från samma plats för alla tre kommuner och ärenden arkiveras digitalt i systemet.
- Digitaliserad ansökningsprocess. Enligt förslaget möjliggörs digital ansökan via kommunens hemsida, vilket innebär ökad tillgänglighet och service.
- Digitaliserad tillsyn. En tillsynsapplikation köps in vilket möjliggör ökad diskretion vid tillsynsbesök på serveringsställen. Detta förväntas vara uppskattat av tillståndshavarna och minska det administrativa arbetet kopplat till tillsyn.
- Gemensamma riktlinjer samt taxor bidrar till en ökad enhetlighet och förutsebarhet över kommungränserna. Innebär också ett ökat förtroende för likabehandlingsprincipen som ska präglar arbetet.

Verksamhetsstöd

Datum
2019-02-08

- Gemensam delegationsordning. Föreslagen delegationsordning innebär kortare beslutsvägar och därmed minskad handläggningstid och ökad service till sökande/tillståndshavare.

Organisatoriskt föreslås att alkoholhandläggningen hanteras av Köpings kommun. Idag sköts alkoholhandläggningen i Köping och Kungsör av social- och arbetsmarknadsförvaltningen i Köping. Förslaget är att Köping fortsatt ansvarar för det praktiska arbetet och att ärenden i Arboga införlivas i det befintliga samarbetet.

För utredningen har det inte varit aktuellt med en utökning av antalet tjänster för samverkan. Förslagen i utredningen har utöver nämnda vinster därför haft som syfte att underlätta ärendehantering.

Till utredningen finns förslag till samverkansavtal om gemensam alkoholhandläggning, innefattande riktlinjer för alkoholservering, taxor och delegationsordning, bilagt.

Förslag till beslut

Social- och arbetsmarknadsnämnden i Köpings kommun föreslås besluta:

att godkänna samverkansavtal om gemensam alkoholhandläggning enligt utredningens förslag samt att ge förvaltningschef David Schanzer-Larsen i uppdrag att teckna avtalet. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige godkänner föreslagna taxor samt att motsvarande beslutsorgan i Arboga och Kungsörs kommuner beslutar likaledes.

att komplettera det administrativa stödet AlkT med tilläggsmodulerna för e-tjänster och tillsyns-app samt att ge alkoholhandläggare Robert Koivunen i uppdrag att teckna avtalet.

att till kommunfullmäktige föreslå nya ansöknings- och tillsynsavgifter för ärenden om serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:1622).

Utredning om gemensam alkoholhandläggning inom ramen för fördjupad samverkan i Västra Mälardalen

KÖPINGS KOMMUN

ARBOGA KOMMUN

Kungsör

Rapporten skriven av:
Robert Koivunen, alkoholhandläggare 2019-01-30

Antagen av:
[Klicka här och skriv nämnd, datum och §]

Innehåll

Uppdrag	5
Lagliga förutsättningar för samverkan	6
Nulägesbeskrivning och utredarens kommentarer	7
Resurser och ambitionsnivåer	7
Tillståndsprövningar	7
Tillsyn	8
Riktlinjer för servering av alkoholdrycker	9
Restaurangråd	9
Delegationsordning	9
Administrativt stöd – AlkT	11
Avgifter	13
Utredarens bedömning	15
Arbetsuppgifter för alkoholhandläggaren enligt förslaget	15
Arbetsuppgifter för respektive kommun	16
Arbete som måste göras innan avtal kan tecknas	17
Sårbarhet	17
Investeringar och digitalisering	18
Slutord	19
Bilagor	20
Bilaga 1. Samverkansavtal om alkoholhandläggning mellan kommuner i Västra Mälardalen	20
Bilaga 2. Gemensam delegationsordning rörande serveringstillstånd i Köping, Arboga och Kungsör – Tillägg till <i>Samverkansavtal om alkoholhandläggning mellan kommuner i Västra Mälardalen</i>	23
Bilaga 3. Förslag på ansöknings- och tillsynsavgifter i ärenden om serveringstillstånd enligt alkohollagen 2019	27
Bilaga 4. Om AlkT-Avtal med Landborgen AB	29
Bilaga 5. Förslag till riktlinjer för alkoholserving i Köping, Arboga och Kungsörs kommuner	30

Uppdrag

Social- och arbetsmarknadsförvaltningen i Köpings kommun har uppdragits att utreda förutsättningarna för en kommungemensam alkoholhandläggning i Köping, Arboga och Kungsör (fortsättningsvis Västra Mälardalen) baserad på avtalssamverkan.

Utredningens fokus är i första hand handläggning och tillsyn av servering enligt 8 kap. alkohollagen (2010:1622), AL. Utredningen har inte haft för avsikt att studera förutsättningarna för ärendehantering om detaljhandel (folköl).

Lagliga förutsättningar för samverkan

Enligt alkohollagen (2010:1622) ska serveringstillstånd sökas i den kommun där serveringsstället är beläget, det är alltså kommunen som ansvarar för handläggning av dessa ärenden. Vidare ska kommunen tillhandahålla information om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter m.m. När det gäller tillsyn över att servering av alkoholdrycker sker i enlighet med alkohollagens bestämmelser, delar kommunen ansvaret med polismyndigheten. Detta ansvar innefattar även försäljning och servering av folköl, bestämmelser om tillsyn regleras i 9 kap. AL. Där framgår bland annat att kommunen ska upprätta en särskild tillsynsplan samt att kommunen har rätt att ta ut avgifter för prövning av serveringstillstånd och för den tillsynsverksamhet som kommunen bedriver.

Enligt 9 kap. 6 § (upphävd genom 2018:580) alkohollagen (2010:1622) får en kommun träffa avtal med en annan kommun om att uppgifter som ankommer på kommunen enligt AL ska ombesörjas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen fick inte överlåta uppgifter som innebär myndighetsutövning till en annan kommun. I paragrafen listades ett antal ärenden, bl.a. vad gäller ingripanden mot befintliga tillstånd och beslut om serveringstillstånd.

Den 1 juli 2018 trädde en förändring av kommunallagen (2017:725), KL i kraft. Förändringen syftar till att genom avtalssamverkan förenkla vissa arbetsuppgifter som ankommer på en kommun men som genom avtal kan utföras av annan kommun. En del i denna förändring gör gällande att det numera är tillåtet för en kommun att delegera beslutanderätten till anställd i annan kommun. Genom detta kan beslutsvägar och därigenom handläggningstider förkortas, vilket då även innebär en förhöjd servicegrad för sökanden och befintliga tillståndshavare i kommunen.

Nulägesbeskrivning och utredarens kommentarer

Resurser och ambitionsnivåer

I dagsläget finns redan samverkan kring alkoholhandläggningen till viss del, detta genom att Kungsör köper tjänsten av Köpings kommun. Arboga hanterar dock alkoholhandläggningen i egen regi.

Köpings kommuns alkoholhandläggning innefattar även folkölstillsyn samt de uppgifter som utförs åt Kungsörs kommun. På del av tjänsten arbetar handläggaren kommunövergripande som brottsförebyggande samordnare. Handläggaren ansvarar också för tillsyn och ärenden rörande detaljhandeln enligt tobakslagen (1993:581), lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt kontroll enligt lag (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Alkoholhandläggaren sköter även administrativt arbete som kretsar kring alkoholhandläggningen, såsom tillsynsdokumentation och diarieföring m.m.

För Arbogas del arbetar handläggaren där enbart med tillsyn och handläggning av ärenden rörande serveringstillstånd, vilket uppgår till 0,3 heltidstjänst. Handläggaren har där en mer operativ tjänst och ansvarar således inte för diarieföring och andra administrativa delar. Tillsyn och kontroll enligt övriga lagstiftningar samt folköl ansvarar ett kommungemensamt myndighetsförbund (Västra Mälardalens Myndighetsförbund) för i såväl Arboga som Kungsör.

Utöver den resurs som kommunerna avsätter för alkoholhandläggare krävs också kringresurser i form av arbetsledning, administrativt stöd, resurser för att möjliggöra dubbelbemanning i samband med viss yttre tillsyn m.m.

Tillståndsprövningar

Tillståndsprövningar innebär ett relativt omfattande arbete där många olika moment ingår. Processen skiljer sig dock åt lite beroende på vilken typ av tillstånd det handlar om. Generellt är arbetet och lagkraven mer omfattande vid ansökningar om tillstånd för servering till allmänheten än till slutna sällskap (båda typer kan vara av stadigvarande eller tillfällig karaktär). Ärendets gång kan sammanfattas med att ansökan granskas, kompletteringar begärs in, remisser skickas till andra myndigheter inom ramen för den vandelsprövning som görs, löpande kontakt med sökanden och aktuellt serveringsställe besöks, underlag sammanställs för beslut och beslutet expedieras sedan till berörda.

Antalet ansökningar om serveringstillstånd kan variera från år till år och bestäms helt av yttre förhållanden och antalet serveringstillstånd i en kommun behöver inte nödvändigtvis spegla arbetsbördan. I Västra Mälardalen tycks antalet serveringstillstånd vara stabilt från år till år och fördelningen mellan kommunerna speglar förhållandevis väl hur befolkningmängden i området är fördelad.

Tabell 1. Antal serveringstillstånd för servering till allmänheten, antal per kommun och år.

	2017-12	2016-12	2015-12	2014-12	2013-12
Arboga	14	16	15	15	15
Kungsör	5	4	6	7	7
Köping	25	24	26	24	21
Totalt	44	44	47	46	43

Tabell 2. Befolkningsmängd per kommun och år. Siffrorna inom parentes är andel av befolkningen i Västra Mälardalen.

	2017-12	2016-12	2015-12	2014-12	2013-12
Arboga	13 934 (29%)	13 903 (29%)	13 858 (29%)	13 631 (29%)	13 493 (29%)
Kungsör	8 603 (17%)	8 432 (17%)	8 343 (17%)	8 269 (17%)	8 175 (17%)
Köping	26 116 (54%)	25 950 (54%)	25 557 (54%)	25 376 (54%)	25 237 (54%)
Totalt	48 653	48 285	47 758	47 276	46 905

Tillsyn

Omfattning vad gäller tillsyn utgår från antalet serveringstillstånd och är relativt konstant över tid. Omfattningen vid yttre tillsyn kan dock skilja beroende på typ av verksamhet, serveringsställen av nattklubbskaraktär med högre antal gäster och där alkoholkonsumtionen kan förväntas vara högre, bör normalt sett få en högre tillsynsfrekvens. Hur omfattande den inre tillsynen är kan också variera mycket mellan olika tillståndshavare.

Inre och yttre tillsyn

Kommunens tillsynsverksamhet kan delas in i två typer; inre och yttre. Den yttre tillsynen innefattar besök på serveringsstället i syfte att kontrollera efterlevnad av serveringsbestämmelserna, med fokus på ordning och nykterhet, att serveringen är måttfull och att inte minderåriga serveras bl.a. Den yttre tillsynen utgör också tillfälle för informationsutbyte mellan kommunen och tillståndshavaren.

Den inre tillsynen är rent administrativ och syftar bl.a. till att undersöka om tillståndshavaren fortsatt lever upp till kraven om personlig och ekonomisk lämplighet, vilka gällde för tillståndets meddelande. Detta görs genom ett remissförfarande till andra myndigheter (främst polismyndigheten, skatteverket och kronofogdemyndigheten), precis som vid ansökningstillfället. Till den inre tillsynen hör också arbetet med att skicka ut restaurangrapporter för ifyllnad, se till att de lämnas in och uppföljning av rapporterna. Dessa utgör ett gott underlag

för att följa serveringsställets utveckling och försäljningsmönster. De tillsynsavgifter som kommunen tar ut har också sin grund i tillståndshavarnas alkoholomsättning.

Tillsynsplan

Enligt alkohollagen ska kommunen planera sin tillsyn och lämna sin tillsynsplan till Länsstyrelsen. Tillsynsplanen syftar till att ge en struktur för planeringen av tillsyner och underlätta uppföljningen av densamma.

Riktlinjer för servering av alkoholdrycker

Enligt alkohollagen ska alla kommuner besluta om riktlinjer för servering av alkoholdrycker. Syftet är att skapa förutsebarhet för om en etablering som planeras kan ges tillstånd, samt likabehandling inom kommunen av ansökningar om serveringstillstånd. I riktlinjerna tydliggörs på vilka sätt kommunerna anpassat alkohollagens regler lokalt. Utgångspunkterna är dock alkohollagen, riktlinjerna får således inte innehålla egna regler som avviker från alkohollagen.

Kommunernas riktlinjer för servering av alkoholdrycker skiljer sig inte väsentligt åt i Västra Mälardalen. Med syftet som bakgrund, att skapa förutsebarhet och likabehandling, kan det dock finnas anledning att fundera kring om samma riktlinjer, d.v.s. ett gemensamt dokument ska användas i samtliga tre kommuner. Det skulle kunna verka symboliskt för att förtydliga den likabehandling och enhetlighet kring alkoholhandläggningen i området som har varit utredningens utgångspunkt.

Restaurangråd

Restaurangrådet Västra Mälardalen är ett samverkansforum dit samtliga tillståndshavare i området bjuds in för att diskutera frågor som är av gemensamt intresse för både tillståndshavare och myndigheter. Träffarna är också ett tillfälle för tillståndshavare att lyfta och diskutera frågor sinsemellan.

Alkoholhandläggarna i Köping och Arboga planerar och bjuder in till dessa träffar, ofta bjuds även annan myndighetspersonal in. Polisen brukar delta på rådets träffar och beroende på aktuellt tema bjuds även andra relevanta aktörer in.

Restaurangrådet utgör ett bra tillfälle att skapa samsyn mellan myndigheter och tillståndshavare över kommungränserna, det kan då handla om tillsyn, kommunala riktlinjer för alkoholservering eller annat. Ambitionen är att rådet ska sammankallas två gånger per år, en gång på våren och en gång på hösten.

Delegationsordning

Nuvarande delegationsordningar rörande alkohollagen, skiljer sig åt en hel del mellan de tre kommunerna i Västra Mälardalen. Nedan följer ett urval av beslut enligt alkohollagen.

Tabell 3. Urval av beslut enligt alkohollagen och vem som har beslutanderätt i respektive beslut och kommun.

	Arboga	Kungsör	Köping
Bevilja stadigvarande tillstånd till allmänheten	AU* (även avslag)	MU** (även avslag)	AU (även avslag. Gäller ej nytt ställe)
Bevilja stadigvarande tillstånd till slutet sällskap	AU (även avslag)	MU (även avslag)	AU (även avslag. Gäller ej nytt ställe)
Bevilja tillfälligt tillstånd till allmänheten	Handläggare (AU om avslag)	Handläggare (även avslag)	AU (även avslag)
Bevilja tillfälligt tillstånd till slutet sällskap	Handläggare (AU om avslag)	Handläggare (även avslag)	Handläggare (även avslag)
Meddela erinran	Handläggare	Handläggare	Förvaltningschef
Meddela varning	AU	Förvaltningschef	AU

*Arbetsutskott (Köping och Arboga). **Myndighetsutskott (Kungsör).

Den förändring av kommunallagen, om avtalssamverkan som trädde i kraft den 1 juli 2018, möjliggör en utökad samverkan med kortare beslutsvägar. Då utredningen syftar till en sammanhållen alkoholhandläggning i så stor utsträckning som möjligt, med målsättningen att underlätta handläggningen och samtidigt förbättra servicegraden för medborgarna, har utredaren tagit fram ett förslag till gemensam delegationsordning för kommunerna i Västra Mälardalen. Föreslagen delegationsordning återfinns i separat bilaga till utredningen.

I huvudsak handlar mycket om att flytta beslutet närmare kärnverksamheten. Med tanke på de skillnader som finns idag mellan kommunernas delegationsordningar torde detta låta sig göras med stora effektivitetsvinster utan några större konsekvenser i form av risker för vare sig kommunen (t.ex. rättssäkerhet) som ansvarig eller för den enskilde handläggaren (t.ex. hot). Exempelvis skulle beslut att meddela tillståndshavare varning kunna delegeras till förvaltningschef istället för utskott eller nämnd, vilket skulle innebära kortare beslutsväg och utgöra en kvalitetsgranskning av utredningen som föregått förslaget utan att det innebär en säkerhetsrisk för den enskilde handläggaren.

Beslut av högre dignitet bör dock fortsatt beslutas av nämnd och utskott, som exempel kan nämnas beslut om stadigvarande serveringstillstånd för servering till allmänheten. Det bör också understrykas att även ärenden där beslutsrätten delegerats till tjänsteman, i det enskilda fallet kan vara av sådant slag att tjänstemannen bedömer det lämpligt att utskott eller nämnd fattar beslut.

Administrativt stöd – AlkT

AlkT är ett administrativt handläggarstöd vid ärenden om försäljning och servering av alkohol. Systemet är speciellt utformat för alkoholhandläggning och alla inkommande, upprättade eller utgående handlingar i ärenden hanteras från AlkT.

AlkT är uppbyggt i olika moduler, där vissa är tilläggsmoduler för en extra kostnad. Grunden i AlkT är ett register över objekt. Ett objekt är ett serveringsställe (oftast en restaurang). För varje objekt registreras uppgifter om tillstånd, ägare, adresser, telefon, e-post, restaurangnummer mm. För varje objekt kan du därutöver löpande registrera ärenden, händelser och beslut och där igenom få en översiktlig historik över vad som skett eller gjorts i anslutning till ett objekt. Ett ärende kan gälla en ansökan, utredning, ett tillsynsärende eller liknande. Händelser och beslut kan sedan knytas till ett visst ärende. Till händelser och beslut kan knytas dokument som med hjälp av mallar kan hämta data ur systemet. Systemet möjliggör också uppföljning på ett smidigt vis, information om objekt, tillsynsbesök, händelser m.m. kan sökas och väljas ut för att enkelt skapa listor, rapporter, adressetiketter och göra utskrifter och kan enkelt överföras till Excel. Det finns även en statistikdel med färdiga rapporter utifrån valbara kategorier. Tanken med AlkT är att användaren ska få ett komplett arbetsredskap för handläggning av alkoholserveringsärenden.

I dagsläget använder kommunerna olika system för ärendehantering och diarieföring. Köpings kommun har köpt in AlkT, vilket är speciellt utformat för att hantera ärenden enligt alkohollagen. Arboga och Kungsör använder systemet W3D3.

Handläggaren i Köpings kommun sköter diarieföringen och hanterar ärenden i AlkT. Vid handläggning av ärenden åt Kungsörs kommun är den administrativa arbetsbördan större. Då originalhandlingar lämnas in till alkoholhandläggaren ska kopia tas och originalen skickas med internpost till Kungsör för diarieföring. Om originalhandlingarna lämnas in till Kungsör sker detta i omvänd ordning. Då detta kan variera i ett och samma ärende, samt den extra tid och pappershantering som nuvarande förfarande innebär, är det utredarens bedömning att det vore önskvärt om samtliga ärenden enligt alkohollagen för alla tre kommuner hanterades på ett likvärdigt sätt.

Tillsynsapp till mobiltelefon

AlkT tillhandahåller, som beskrivet ovan, flera tilläggsmoduler till "grundpaketet". En av dessa är en mobil tillsynsapp. I dagsläget används inte denna i någon av de tre kommunerna, men utredaren ser att det vore önskvärt att även koppla denna till licenser vid en gemensam alkoholhandläggning. Tillsynsappen kan med fördel användas av handläggare vid tillsyn av objekt. Appen underlättar tillsynen genom att ge användaren information om objektet samt ger möjlighet att på ett enkelt sätt tillföra information som sedan automatiskt läggs in i AlkT för vidare hantering.

I dagsläget går handläggaren igenom tillsynsobjekten i planeringen av en tillsynsrunda. Man kollar då eventuella tidigare anmärkningar hos tillståndshavaren, hur den ekonomiska utvecklingen ser ut kring alkoholomsättningen m.m. Vid själva besöket har dock handläggaren endast med

sig ett anteckningsblock och för anteckningar. Det kan också innebära viss störning för verksamheten att någon går omkring med papper och penna och för anteckningar. Nästkommande arbetsdag går handläggaren sedan in i AlkT och för in uppgifterna från anteckningarna i tillsynsprotokoll och upprättar tillsynsrapporter.

Utredaren har efterfrågat erfarenheter från kommuner där tillsynsappen används idag, samtliga dessa är positiva och upplever att det ger en ökad effektivitet då man fyller i uppgifter i ett protokoll direkt i tjänstetelefonen, som sedan finns färdiga i AlkT nästkommande arbetsdag. Vissa menar att det även uppskattas av krögarna att man använder telefon vilket upplevs vara ett mer diskret sätt att föra anteckningar från tillsyn. Således tycks alltså tillsynsappen kunna innebära en ökad servicegrad gentemot tillståndshavaren. Utredaren finner det också sannolikt att den ökade diskretionen kan innebära minskad risk att utsättas för hot eller liknande från berusade och nyfikna gäster. I dagens högteknologiska samhälle är det sannolikt lättare att ”smälta in” i miljön då man använder en telefon snarare än papper och penna för anteckningar.

E-tjänster

AlkT erbjuder en tilläggsmodul, e-tjänster. Modulen omfattar möjligheten att ansöka om serveringstillstånd digitalt via kommunens hemsida på internet. Den som söker görs i samband med ansökan uppmärksam på om obligatoriska uppgifter saknas och således kan antalet onödiga kompletteringar minskas. Tillståndshavare som redan har tillstånd kan också använda tjänsten för att anmäla förändringar i verksamheten och serveringsansvarig personal m.m. I tjänsten ingår en inkorg i AlkT. När sökande/tillståndshavare har registrerat ett ärende via e-tjänsten så hamnar det i inkorgen och handläggaren kan se det vid inloggning i AlkT. AlkT skapar sedan ett ärende/händelse hos det aktuella objektet utifrån det som registrerats i inkorgen.

Utredarens bedömning är att e-tjänsterna skulle innebära en ökad servicegrad gentemot de som söker och innehar tillstånd i kommunerna, och korta handläggningstiden något då handlingar kommer in i AlkT direkt och således inte behöver scannas in manuellt av handläggaren.

Digitalt arkiv

Det är möjligt att använda AlkT som digitalt arkiv. Det skulle minska pappershanteringen och handlingar som behöver skickas mellan kommunerna med internpost. Genom att man aktiverar funktioner som ärende- och dokumentlåsning innebär det i så fall att handläggaren diarieför all dokumentation i ärenden digitalt, vilka sedan blir låsta (ej ändringsbara). Handläggaren använder sedan endast pappersexemplaren som arbetsmaterial. Viktigt att uppmärksamma är dock att de tre kommunerna i så fall skulle ha ett gemensamt diariesystem för ärenden enligt alkohollagen. Vid avslut av ärenden rekommenderar utredaren att inlämnade handlingar bör återsändas till den sökande för säkerhets skull. Det förekommer att personer/företag som söker serveringstillstånd lämnar in originalhandlingar av avtal, m.m. och det är då bättre att återsända samtliga inlämnade handlingar i syfte att minimera risken att eventuella originalhandlingar makuleras.

Utredaren har inhämtat offerter med information om kostnader och förutsättningar för installation/utökning av AlkT enligt ovan. Offerterna finns bilagda till utredningen.

Avgifter

Enligt 8 kap. 10 § andra stycket alkohollagen (2010:1622) får kommuner ta ut en avgift för arbete som bedrivs, både vad gäller tillståndsprövningar och tillsyn. Tanken är att den kommunala alkoholhandläggningen ska bekostas av de som söker och innehar serveringstillstånd.

Ansökningsavgifter

Ansökningsavgifterna är förhållandevis lika mellan kommuner. Avgiften för olika typer av ärenden utgörs ofta av en andel av gällande prisbasbelopp.

Köping och Kungsör tillämpar idag samma taxor, medan Arboga använder egna. Nedan är exempel på några ärendetyper och vilka taxorna är i Köping/Kungsör respektive Arboga.

Tabell 1. Exempel på taxor i kommunerna, avser ansökningsavgifter.

Ärendetyp	Arboga (2018)	Köping/Kungsör (2018)
Stadigvarande tillstånd	11 689:-	11 375:-
Tillfälligt till allmänheten	7 975:-	9 100:-
Återkommande tillfälligt till allmänheten (festival)	6 874:-	5 688:-
Tillfälligt slutna sällskap	1 156:-	1 138:-

Som framgår är det inga större skillnader mellan kommunernas taxor som kan utgöra hinder för att samarbeta kring taxor. Det finns dock skillnader mellan kommunerna vad gäller vilka ärenden man tar ut avgift för. Utredarens bedömning är att det kan underlätta om taxorna är samordnade mellan de tre kommunerna och att de i så fall ska vara samma över de tre kommunerna.

Tillsynsavgifter

Tillsynsavgifterna har oftast sin grund i hur hög alkoholomsättning tillståndshavaren har. Så är det även Arboga, Köping och Kungsör. Ofta tillämpar kommuner en tillsynsavgift som består av en fast avgift och en rörlig del (andel av alkoholomsättningen). Så är fallet i Arboga.

Köping och Kungsör har valt en modell som är unik i Sverige, vilken inte bara tar hänsyn till alkoholomsättningen utan också hur stor del den utgör av verksamhetens totala omsättning. Genom detta är tanken att de alkoholpolitiska principerna även ska genomsyra avgifterna. Konkret kan det uttryckas som så att en verksamhet där gästerna dricker viss mängd alkohol men äter väldigt lite mat kommer att få en högre tillsynsavgift än en annan verksamhet där gästerna dricker samma mängd alkohol men också äter mycket mat. Detta innebär dock stora skillnader mellan avgifterna i Köping/Kungsör och Arboga men ger också

möjlighet för tillståndshavarna att påverka avgiften genom förändringar av verksamheten.

Räkneexempel:

En restaurang har en alkoholomsättning som uppgår till 200 000 kronor och en totalomsättning om 500 000 kronor.

Alkoholomsättningen utgör således 40 procent av verksamhetens totala omsättning.

Beräkning av tillsynsavgifter mot bakgrund av exemplet ovan:

Enligt nuvarande beräkningsmodell i Arboga:

Årlig fast avgift: 2615 kr. Rörlig avgift: $200\,000 \times 0,004 = 800$ kr.

Total tillsynsavgift blir då 3415 kronor.

Enligt beräkningsmodell som tillämpas i Kungsör och Köping:

Prisbasbelopp $45\,500$ kr. (2018) $\times 0,6$ (indexintervall alk.oms.0-200 000 kr.) = $27\,300$ kr. $200\,000$ kr. (alk.oms.) / $500\,000$ kr.

(totaloms.) = $0,40$. Total tillsynsavgift blir då 40 procent av $27\,300 = 10\,920$ kr.

Av exemplet framgår att avgifterna kan skilja sig väldigt mycket åt mellan kommunerna beroende på hur hög alkoholomsättning en restaurang har och hur omfattande den är i förhållande till verksamhetens totala omsättning. Avgifterna utgör inget hinder för samverkan i övrigt, utredarens bedömning är dock att det vore önskvärt om även dessa kunde ensas över kommungränserna och har därför tagit fram en alternativ beräkningsmodell för utredningen (bilaga). Lika avgifter ger ökat förtroende för den likabehandling och förutsebarhet som utredningen haft som utgångspunkt.

Utredarens bedömning

Under utredningens gång har det för utredaren blivit tydligt att det finns många fördelar med att utöka samverkan kring alkoholhandläggningen till att även innefatta Arboga kommun. Några överväganden bör dock göras vad gäller personalresurser för arbetet.

Arbetsuppgifter för alkoholhandläggaren enligt förslaget

Som förslaget är utformat kommer alkoholhandläggaren att handlägga alla ärenden gällande serveringstillstånd. I de ärenden där alkoholhandläggaren har delegation handläggs de från att ansökan inkommit fram till att beslut har tagits. När det gäller de ärenden där alkoholhandläggaren inte har delegation att besluta handläggs ärenden fram till beslut. I alla ärenden gör alkoholhandläggaren efterarbetet när ett beslut är fattat antingen av alkoholhandläggaren själv eller av aktuell nämnd i någon av kommunerna. Alkoholhandläggaren utför också allt tillsynsarbete av beviljade serveringstillstånd samt det arbete som kan föranledas av iakttagelser som gjorts vid tillsynsbesök. Slutligen hanterar alkoholhandläggaren uppdatering och uppföljning av kommunernas tillsynsplaner. Ärenden handläggs först när den sökande betalt ansökningsavgiften.

Följande arbetsuppgifter föreslås enligt förslaget vila på alkoholhandläggaren:

- Informera om förutsättningarna och reglerna för att söka och beviljas serveringstillstånd.
- Tillhandahålla blanketter och upplysningar innan en ansökan om serveringstillstånd skickas till kommunen. Förslaget är att ansökningarna i Västra Mälardalen fortsättningsvis i stor utsträckning ska göras digitalt via AlkT:s e-tjänster som är kopplade till kommunernas hemsida. Alkoholhandläggaren ska också genomföra platsbesök hos de som söker serveringstillstånd, när detta är påkallat.
- Handlägga inkomna ansökningar om serveringstillstånd. Det inkluderar att diarieföra respektive ärende under respektive kommun i AlkT. Det innefattar också att remittera ärendet till de myndigheter som ska yttra sig om ansökan, hantera inkomna remissyttranden, bedöma den sökandes lämplighet avseende vandel, ekonomi och kunskaper, bedöma lokalens lämplighet, registrera serveringsansvarig personal samt att göra en bedömning om det föreligger risk för alkoholpolitiska olägenheter om tillståndet beviljas, d.v.s. göra utredningarna.
- Tillhandahålla möjlighet för de sökande att genomföra kunskapsprov samt att övervaka genomförande av kunskapsprovet.
- Besluta om att bevilja eller avslå ansökningar om serveringstillstånd i den utsträckning som framgår av föreslagen delegationsordning. Om beslutet inte är delegerat från nämnden är arbetsuppgiften istället att skriva en utredning med förslag till beslut som sedan skickas till respektive kommun för handläggning (respektive kommun hanterar ärendet från det att utredningen lämnats från alkoholhandläggaren till kommunen tills att nämnden tagit beslut i ärendet och skickat beslutet till alkoholhandläggaren).

- Expediera beslutet om serveringstillstånd, utfärda tillståndsbevis och skicka tillståndet och registrera annan information hos de myndigheter och andra parter som ska ha information om beslutet (sökande, polisen, länsstyrelsen och folkhälsomyndigheten).
- Se till att inlämnade handlingar i fysisk akt återsänds till sökande efter ärenden avslutats, i syfte att säkerställa att inga originalhandlingar makuleras. Enligt förslaget tillämpas AlkT som digitalt arkiv för de tre kommunerna, således kommer de fysiska akterna endast att användas som arbetsmaterial fram till dess att ärenden avslutas.
- Planera för och genomföra tillsyn av serveringstillstånd (fysiska besök på serveringsställe samt administrativ tillsyn av tillståndshavaren).
- Hantera allt efterarbete som krävs efter genomförd tillsyn.
- Uppdatera tillsynsplaner och lyfta frågor om att revidera riktlinjer och tillsynsavgifter.
- Informera respektive kommun om vilken avgift som ska tas ut av respektive tillståndshavare.
- Föredra ärenden i de olika samarbetskommunernas nämnder eller arbetsutskott (myndighetsutskott) om så begärs.
- Föredra ärenden i förvaltningsrätten.

Arbetsuppgifter för respektive kommun

Vissa åtgärder och arbetsuppgifter behöver finnas kvar i respektive kommun, trots att arbetet i huvudsak hanteras av Köpings kommun. Dessa uppgifter är:

- Beredning och dragningsinför och i nämnden eller arbetsutskott (myndighetsutskott) om det inte särskilt begärts att dragningsinför ska ske av alkoholhandläggaren.
- Meddelande från ekonomiadministratör till alkoholhandläggare om att ansökningsavgift inkommit till kommunen. Utskick av fakturor till tillståndshavare för kostnad för tillsynsavgifter.
- Tillhandahålla blanketter och uppdaterad information på kommunens hemsida med kontaktuppgifter till alkoholhandläggaren.
- Initialt behöver utsedd tjänsteman från respektive avtalskommun (Arboga och Kungsör) bistå alkoholhandläggaren med administrativa underlag, såsom dokumentmallar (typsnitt, etc.), information om användning av logotyper etc. Handläggaren behöver detta för att kunna upprätta och nyttja mallar och annat i AlkT på bästa sätt och för att kunna följa kommunernas rutiner/policy kring grafisk profil m.m.
- Extraordinära kostnader, exempelvis juridisk hjälp vid komplexa ärenden i domstol, hanteras av respektive kommun i det enskilda fallet. En dialog förs alltid mellan handläggare och aktuell kommun om det aktualiseras.

Arbete som måste göras innan avtal kan tecknas

Innan avtal ingås bör respektive kommun se över såväl delegationsordning som taxor och stämma av att de uppfyllt de krav som anges under rubriken ”Arbetsuppgifter för respektive kommun”.

- För att underlätta arbetet med alkoholhandläggningen kan en översyn av delegationsordningarna gällande alkohollagen (ej detaljhandel, folköl) vara lämplig, så att de så långt det är möjligt överensstämmer mellan kommunerna. Se bilaga 2 där det föreslås vilka beslut som ska vara delegerade till alkoholhandläggare respektive förvaltningschef och arbetsutskott/myndighetsutskott.
- En översyn av taxor avseende ärenden om serveringstillstånd enligt alkohollagen bör göras. Utredaren har tagit fram förslag som skulle innebära förändrade taxor i samtliga tre kommuner, i syfte att söka ensa dessa. Föreslagna avgifter tar såväl alkoholomsättning som totalomsättning med i beräkning. Se bilaga 3 för förslag till nya avgifter.
- Genomgång av samtliga ärenden. Inaktuella ärenden bör inte flyttas över till AlkT i och med samverkan.
- Det är av vikt att respektive kommun upprätthåller god ordning i det fysiska arkivet så att information finns lättillgänglig för alkoholhandläggaren som inte har historisk information om alkoholserveringsärenden i alla kommuner.

Sårbarhet

Sårbarheten i att endast en handläggare arbetar med frågorna är något som behöver lösas. Ett sådant upplägg innebär att ingen kan jobba med aktiva ärenden i händelse av sjukskrivning, semester, vård av barn, etc. Verksamheten blir av samma skäl sårbar vid kompetensutvecklingsinsatser för handläggaren (t.ex. utbildning på annan ort). Det optimala hade varit om det fanns utrymme för två handläggare att arbeta med alkoholhandläggningen, detta har dock inte varit aktuellt för föreliggande utredningsuppdrag.

För att minska sårbarheten i verksamheten är det utredarens bedömning att följande bör göras:

Renodla alkoholhandläggarens tjänst.

Alkoholhandläggaren arbetar idag med frågorna för Kungsörs och Köpings räkning. Om alkoholhandläggarens ansvar vad gäller serveringstillstånd ska utökas till att omfatta även Arboga behöver det finnas utrymme för detta i tjänsten. Idag ansvarar handläggaren för knappt 30 serveringstillstånd, i Arboga finns 15 serveringsställen med stadigvarande serveringstillstånd. Antalet serveringsställen som alkoholhandläggaren ansvarar för, skulle enligt förslaget innebära en ökning med ca 50 procent.

Samverkan med andra kommuner.

För att minska sårbarheten föreslår också utredaren att utrymme bör finnas i tjänsten för att samverka med handläggare i andra kommuner i större utsträckning. Sedan tidigare finns en länsövergripande nätverk för alkoholhandläggarna, *Alknät U*. Nätverket träffas ca 8-10 gånger per år, träffarna är ett forum för handledning och hjälp i aktuella ärenden. Bedömningen är dock att samverkan bör utökas för

att kunna hjälpas åt att upprätthålla en god servicenivå och minskad sårbarhet. Alkoholhandläggarna i Köpings kommun och Hallstahammars kommun har redan idag påbörjat en utökning av samarbetet. Handläggarna i båda kommunerna är idag ensamma med sina arbetsuppgifter och Hallstahammar ligger närmast geografiskt samt delar samma lokalpolisområde som övriga kommuner i Västra Mälardalen, vilket är strategiska skäl att samarbeta. Idag hjälper handläggarna varandra i planering och genomförande av tillsyn, vilket varit möjligt genom att respektive handläggare lämnats förordnande att delta vid tillsyn i samtliga kommuner. Dessa förordnanden gäller tillsvidare och är knutna till person. Handläggarna för också dialog med varandra och sina respektive chefer om att samarbeta i aktuella ärenden. I dagsläget kan det då handla om att frigöra tid för att ha möjlighet att konsultera varandra via telefon eller där det är nödvändigt (exempelvis dokumentgranskning), genom att besöka varandra. Samarbete skulle även kunna ske i bland annat semesterplanering för att minska sårbarheten vid frånvaro.

Utredaren bedömer att samarbetet med andra kommuner kan hanteras av alkoholhandläggarna och respektive chefer vid behov, det anses dock vara av vikt för att minska sårbarheten och således bör det inom ramen för samverkan och alkoholhandläggarens tjänst finnas utrymme för detta.

Investeringar och digitalisering

För att arbetet enligt föreliggande förslag ska bli så effektivt som möjligt behöver kommunerna göra vissa investeringar. Det mesta av investeringarna rör det administrativa hjälpmedlet AlkT. För AlkT får respektive kommun betala en licenskostnad (engångsavgift) och en underhållskostnad (löpande avgift). Köping använder redan idag AlkT men kommer behöva göra investeringar i form av tilläggsmodulerna Tillsynsapp och E-tjänster. Effektiviseringar i tid och minskade personella resurser bedöms dock resultera i att investeringarna bör ha betalats av sig inom loppet av ett par år.

Initialt kommer förhållandevis mycket arbetstid för handläggaren gå åt till att lägga in samtliga objekt i Arboga och Kungsör i AlkT och annat administrativt efterarbete när själva installationen är genomförd. Uppskattningsvis kan detta uppgå till mellan två och fyra veckors effektiv arbetstid. Det är dock nödvändigt för att kunna arbeta så effektivt som möjligt i AlkT.

Slutord

Förslagen i föreliggande utredning skulle som påvisat sannolikt innebära en effektivisering av verksamheten med alkoholhandläggning i Västra Mälardalen. Detta genom en tydligare enhetlig verksamhet över kommungränserna, med kortare beslutsvägar, ökad servicegrad och minskad handläggningstid. Det kräver investeringar i tid och pengar men effektivitetsvinsterna bedöms innebära en återbetalning inom överskådlig tid.

Bilagor

Bilaga 1. Samverkansavtal om alkoholhandläggning mellan kommuner i Västra Mälardalen

§ 1. Parter

De samverkande kommunerna är Arboga, Kungsör och Köping. Köpings kommun tillhandahåller via föreliggande avtal funktion som alkoholhandläggare.

§ 2. Omfattning

Avtalet reglerar i huvudsak utförande av tjänster och uppgifter innefattande handläggning av ansöknings- och tillsynsärenden enligt alkohollagen (ej folköl) (2010:1622). Uppdraget innefattar också förebyggande arbete och ett serviceåtagande gentemot tillståndshavarna, och uppgår i sin helhet till 0,8 heltidstjänst.

Administrativa uppgifter, löpande diarietjänst, arkivering och revidering av styrdokument (tillsynsplan, riktlinjer, m.m.) ombesörjs av alkoholhandläggaren.

§ 2.1 Extern delegering av beslutanderätt

Arbogas och Kungsörs kommun överlåter beslutanderätten i vissa ärenden till anställd i Köpings kommun. En specificerad delegationsordning för ärenden enligt alkohollagen återfinns i separat tilläggsavtal.

Delegationsordningen anger endast hierarkiskt lägsta nivå för delegation, det är dock alltid möjligt att låta delegat på högre hierarkisk nivå fatta beslut.

§ 2.2 Gemensam taxa

I de ingående kommunerna tillämpas samma taxa för serveringsärenden enligt alkohollagen. Taxan innefattar avgift för ansökningsärenden samt avgift för kommunens tillsynsarbete. Tillsynsavgiften tillämpas från och med 2020-01-01.

§ 3. Organisation/arbetsgivaransvar

Köpings kommun, Social & Arbetsmarknad, har arbetsgivaransvar för befattningen och ansvarar för rekrytering och anställning.

Alkoholhandläggaren har sitt arbetsställe i Köpings kommun.

Köpings kommun ansvarar för upprätthållandet och genomförandet av arbete i enlighet med alkohollagen i de ingående kommunerna, i den utsträckning som följer av detta avtal.

Köpings kommun och alkoholhandläggaren ombesörjer att söka samverka i tillsyn och handläggning med omkringliggande kommuner, i syfte att minska sårbarhet i verksamheten.

Vid plötsligt förändrade anställningsförhållanden för alkoholhandläggaren, såsom uppsägning, långvarig sjukskrivning etc., informeras respektive samverkanskommun omgående och avtalets giltighet begränsas under aktuell period

§ 3.1 Fakturering/kostnader

Köpings kommun debiterar Arboga kommun för 25 procent, respektive Kungsörs kommun för 15 procent av kostnader avseende alkoholhandläggning. I kostnaden

ingår motsvarande andel av lön och PO-tillägg samt gängse så kallade OH-kostnader (arbetsledning, lokaler, IT, telefoni, resor samt för befattningen adekvat utbildning). Debitering sker tertialsvis i efterskott.

Extraordinära kommunspecifika kostnader, såsom extern juridisk hjälp, ärende i domstol m.m. bekostas av respektive kommun efter dialog i det enskilda fallet.

Kostnader för dubbelbemanning till följd av påkallad tillsyn bekostas av respektive kommun.

Köpings kommun sammanställer faktureringsunderlag vad gäller tillsynsavgifter till övriga avtalskommunerna. Respektive kommun ansvarar dock var för sig för fakturering till tillståndshavarna i den egna kommunen.

Samtliga kostnader som uppstår till följd av att en kommun utträder avtalet, exempelvis förflyttning av löpande arkiv och överlämning till ny handläggare m.m., ankommer på den utträdande kommunen att betala.

Arvoden och kostnadsersättningar gällande beslutsfattande ingår inte i samarbetet. För detta svarar respektive kommun. Respektive kommun svarar även för kostnader som hänförs till politiskt ansvarsområde, exempelvis utbildningsmaterial m.m.

§ 3.2 Handlingar, diarietföring och arkivering

Löpande diarietföring och förvaring av aktiva ärenden sker av alkoholhandläggaren i Köpings kommun. Ärendena diarietförs kommunvis i AlkT. Rensning av ärenden utförs av alkoholhandläggaren innan ärendet stängs, inkomna handlingar skickas tillbaka till sökanden och resterande makuleras. Arkivering sker digitalt i AlkT (alla tre kommuner har gemensamt diariesystem i AlkT).

§ 4 IT

De ingående kommunerna tecknar särskilt avtal om administrativt stöd för alkoholhandläggningen. Avtalet innefattar systemet AlkT samt tilläggsmodulerna Tillsyns-app och E-tjänster (elektronisk ansökan m.m.). Västra Mälardalens Kommunalförbund (VMKFB) ansvarar för drift i en gemensam databas.

- Respektive kommun betalar licenser, underhållsavgifter samt installations- och utbildningskostnader i enlighet med avtal Om AlkT.
- Driftskostnader, konsult- och utbildningskostnader faktureras via Köpings kommun.

Samtliga kostnader som uppstår till följd av att en kommun utträder avtalet, ankommer på den utträdande kommunen att betala.

§ 5 Avtalstid

Detta avtal gäller löpande årsvis från och med 2019-09-01. Avtalet är behäftat med en uppsägningstid om tolv (12) månader.

§ 6 Avtalsjusteringar

För de fall parterna önskar göra tillägg eller ändringar (t.ex. vad gäller delegation, taxa, riktlinjer etc.) i detta avtal skall sådana överenskommelser, för att vara giltiga, upprättas skriftligen och undertecknas av behöriga ställföreträdare för respektive parter.

§ 7 Ledning och styrning

Respektive kommun äger fortsatt huvudmannaskapet över beslut som fattas i enlighet med alkohollagen. Detta innebär att även i de fall som beslutanderätten delegerats till anställd i Köpings kommun, så handlar denne på den delegerande kommunens vägnar.

Styrning kommer även fortsättningsvis att utgöras av respektive kommuns ansvariga nämnd och kommunfullmäktige.

§ 8 Force majeure

Arbetsinställelse, blockad eller annan händelse utom parternas kontroll som medför att parterna inte, eller endast till onormalt höga kostnader, kan fullfölja sina skyldigheter enligt detta avtal, fritar parterna från fullgörande av dessa skyldigheter under den tid som förhållandet råder.

För att part skall ha rätt att göra gällande force majeure ska denna skriftligen utan dröjsmål underrätta om att sådan omständighet inträffat.

§ 9 Giltighet

Detta avtal är för sin giltighet beroende av att det godkänns av de tre kommunernas parter.

Om någon kommun p.g.a. oförutsedda händelser i sin verksamhet inte kan fullgöra köparens avtal, skall Köpings kommun ansvara för att samråd genast sker med de parter som omfattas av avtalet och att uppkommen situation löses snarast möjligt. Avtalets giltighet begränsas under perioden tills verksamheten återgår till det normala (se § 3).

§ 10 Tvist

Eventuell tvist med anledning av avtalet skall handläggas av allmän domstol.

§ 11 Avtalsexemplar

Detta avtal har upprättats i tre (3) likalydande exemplar, varav parterna tagit varsitt.

Avtalet undertecknas av respektive förvaltningschef och förutsätter respektive nämnds godkännande.

2019-XX-XX

.....

Marjo Savelius
Socialchef
Arboga kommun

.....

Lena Dibbern
Socialchef
Kungsörs kommun

.....

David Schanzer-Larsen
Förvaltningschef
Köpings kommun

Bilaga 2. Gemensam delegationsordning rörande serveringstillstånd i Köping, Arboga och Kungsör – Tillägg till *Samverkansavtal om alkoholhandläggning mellan kommuner i Västra Mälardalen*

Den 1 juli 2018 trädde en förändring av kommunallagen (2017:725) KL, i kraft. Förändringen syftar till att genom avtalssamverkan förenkla vissa arbetsuppgifter som ankommer på en kommun men som genom avtal kan utföras av annan kommun. En del i denna förändring gör gällande att det numera är tillåtet för en kommun att delegera beslutanderätten till anställd i annan kommun.

Arboga, Kungsörs och Köpings kommuner har tecknat avtal om alkoholhandläggning i Västra Mälardalen, vilket innebär att Köpings kommun kommer att utföra de arbetsuppgifter som enligt alkohollagen (2010:1622) ankommer på en kommun. Avtalet omfattar handläggning av tillståndsansökningar, tillsynsärenden och förebyggande arbete bland annat.

Kungsörs kommun har sedan 2012 ett avtal med Köpings kommun där Köping tillhandahåller funktionen som alkoholhandläggare i Kungsör. Enligt 9 kap. 6 § alkohollagen (2010:1622) får en kommun inte överlåta uppgifter som innebär myndighetsutövning till en annan kommun. I paragrafen listades ett antal ärenden, bl.a. vad gäller ingripanden mot befintliga tillstånd och beslut om serveringstillstånd. I samband med ändringen i KL upphävdes dock denna paragraf och det är nu möjligt för en kommun att även delegera beslutanderätten externt.

Avtalet som ligger till grund för en gemensam alkoholhandläggning mellan de tre kommunerna Köping, Arboga och Kungsör syftar till att skapa samsyn och likabehandling i frågor om serveringstillstånd över kommungränserna. En gemensam alkoholhandläggning möjliggör också att handläggningstiderna och det administrativa arbetet kan minska. Genom extern delegering av beslutanderätten i vissa ärenden kan handläggningstiden och beslutsvägarna kortas ytterligare. Något som genomsyrat hela arbetet med gemensam alkoholhandläggning är att den ska vara lika över alla tre kommunerna gällande så mycket som möjligt. Därför har man bl.a. beslutat att införa samma ärendehanteringssystem, som dessutom är framtaget specifikt för alkoholhandläggning och är indelat per kommun. Detta underlättar för alkoholhandläggaren som kan arbeta i Köping med aktiva ärenden för alla tre kommuner parallellt, vilket minskar pappershanteringen och det administrativa arbetet jämfört mot hur det var tidigare. Att även ha en gemensam delegationsordning för alkoholhandläggaren över de tre kommunerna skulle ytterligare underlätta ärendegången och innebära kortare beslutsvägar, vilket är gynnsamt ur ett medborgarperspektiv.

Med anledning av detta följer här ett förslag på delegationsordning i ärenden enligt alkohollagen. Fokus ligger på beslut som bör vara delegerade till alkoholhandläggare och förvaltningschef/socialchef. I de fall där kolumnen ”delegat” är tom avgör respektive kommun om beslut ska fattas av nämnd, utskott, etc. Denna tillämpas i alla tre samverkande kommuner.

<i>Ärende</i>	<i>Lagrum</i>	<i>Delegat</i>	<i>Anmärkning</i>
Alkohollagen (2010:1622)			
Beslut rörande stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten (nytt serveringsställe)	8 kap. 2 § alkohollagen		
Beslut rörande återkallelse av serveringstillstånd	9 kap. 18 § alkohollagen		
Beslut om förbud eller inskränkning av försäljning av alkoholdrycker för visst tillfälle	3 kap. 10 § alkohollagen	Arbetsutskott/ Myndighetsutskott	
Överklagande, yttrande och begäran av inhibition till Kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen	10 kap. 1 § alkohollagen		
Yttrande till Förvaltningsrätt då nämndens beslut har överklagats	10 kap. 1 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	Gäller enbart den fortsatta skriftväxlingen efter att beslut om överlämnande till Förvaltningsrätten är fattat.
Beslut rörande stadigvarande serveringstillstånd i lokal som tidigare omfattats av serveringstillstånd	8 kap. 2 § alkohollagen	Arbetsutskott/ Myndighetsutskott	
Beslut rörande tillfälligt tillstånd till allmänheten	8 kap. 2 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut att meddela tillståndshavare varning	9 kap. 17 § alkohollagen	Förvaltningschef/ Socialchef	

Beslut rörande stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet till slutna sällskap	8 kap. 4 § alkohollagen		
Beslut rörande tillfälligt tillstånd för provsmakning vid arrangemang	8 kap. 6 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut om nedsättning av avgift	8 kap. 10 § alkohollagen samt lokalt beslutad taxa	Förvaltningschef/ Socialchef	Kan komma ifråga vid särskilda skäl, exempelvis då avgiften är orimlig i förhållande till arbetsinsatsen.
Beslut rörande särskilt tillstånd för provsmakning vid tillverkningsställe	8 kap. 6 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut att meddela erinran	9 kap 17 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut om permanent utvidgning av serveringstillstånd, gäller inte uteservering eller serveringstid	8 kap. 2 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut om tillfällig utvidgning av serveringstillstånd, gäller inte uteservering.		Alkoholhandläggare	Ex. förlängd öppettid vid festtillställning o dyl.
Beslut om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap	8 kap. 2 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut rörande ansökan om serveringstillstånd från konkursbo	9 kap. 12 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	Ansökan ska behandlas med förtur.

Beslut rörande återkallelse av serveringstillstånd på grund av ägarskifte, att verksamheten upphör eller på egen begäran	9 kap 18 § 1 p alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Begäran om biträde av polismyndighet vid tillsyn	9 kap. 9 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Lämnande av uppgift till annan myndighet	9 kap. 8 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Godkännande av lokal för catering till slutet sällskap	8 kap. 4 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut att inleda, avvisa, avskriva/avsluta ärenden	8 kap. 2 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut om tillfälligt förordnande för annan tjänsteman att delta vid tillsyn	9 kap. 38 § kommunallagen	Alkoholhandläggare	
Ändringsanmälningar, beslut att godkänna nya bolagsmän efter sedvanlig vandelsprövning	8 kap. 12 § samt 9 kap. 11 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut att avslå en ansökan när sökanden har genomfört kunskapsprov tre gånger utan godkänt resultat	8 kap. 12 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut om serveringstillstånd under paus till teater eller konsert (paus-servering)	8 kap. 15 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	
Beslut om begränsning av serveringstid av särskilda skäl	8 kap. 19 § alkohollagen	Alkoholhandläggare	

Bilaga 3. Förslag på ansöknings- och tillsynsavgifter i ärenden om serveringstillstånd enligt alkohollagen 2019

Ansökningsavgifter (fasta avgifter)

Baseras på prisbasbelopp (pbb) 46 500 kronor, beloppsavrundning till närmaste 25-tal kronor görs

Ärende	Avgift, andel av pbb	Avgift, kronor
Stadigvarande tillstånd, allmänheten	25 %	11 625*
Stadigvarande tillstånd, slutet sällskap	25 %	11 625*
Cateringstillstånd, nytt / komplettera med	25 % / 10 %	11 625* / 4 650
Anmälan av lokal vid catering, första tillfället	2 %	930
Tillfälligt tillstånd, allmänheten	20 %	9 300*
Tillfälligt tillstånd, slutet sällskap	2,5 %	1 175*
Stadigvarande förändring av tillstånd		
- Mindre (t.ex. lokaler/serveringstider/drycker)	8 %	3 725
- Betydande (t.ex. ändrade bolagsföreträdare)	15 %	6 975
Tillfällig förändring i serveringstillstånd	2,5 %	1 175
Återkommande tillfälligt tillstånd, allmänheten (festival)	12,5 %	5 825*
Nyansökan inom 3 månader (ej godkänt kunskapsprov)	10 %	4 650
Pausservering	8 %	3 725*
Ansökan från konkursförvaltare	12,5 %	5 825
Provsmakning	8 %	3 725*
Kunskapsprov nr 2 och nr 3	2 %	930
Förseningsavgift restaurangrapport, per påminnelse	2,5 %	1 175

* Första kunskapsprovet (av tre) ingår i ansökningsavgiften

Tillsynsavgifter (rörliga avgifter)

Baseras på prisbasbelopp (pbb) 46 500 kronor, beloppsavrundning till närmaste 25-tal kronor görs

Avgiftsklasser baserade på årlig alkoholomsättning, gäller endast stadigvarande serveringstillstånd

Alkoholomsättning kr/år	Avgift, andel av pbb	Avgift, kronor
< 100 000	7 %	3 250
100 001 – 200 000	9 %	4 175
200 001 – 400 000	12 %	5 575
400 001 – 600 000	16 %	7 450
600 001 – 800 000	21 %	9 775
800 001 – 1 000 000	27 %	12 550
1 000 001 – 2 000 000	34 %	15 800
2 000 001 – 3 000 000	42 %	19 525
3 000 001 – 4 000 000	51 %	23 725
4 000 001 – 5 000 000	61 %	28 375
> 5 000 001	72 %	33 475

Avgiftsklasser baserade på alkoholomsättning i förhållande till totalomsättning, tillämpas då alkoholomsättningen utgör minst 40 procent av verksamhetens totalomsättning

Alkoholomsättnings andel av totalomsättning	Avgift, kronor
< 39 %	0
40 – 50 %	1 000
51 – 70 %	2 000
> 71 %	3 000

Observera att avgifterna aldrig kan bli högre än 35 000 kronor per serveringsställe.

Nedsättning av avgift kan komma ifråga om särskilda skäl för detta föreligger.

Bilaga 4. Om AlkT-Avtal med Landborggen AB

Gemensam installation (en installation)

Avtalet är baserat på att Arboga och Kungsör köper licens och hanteras i Köpings installation, kommunerna betraktas i systemet som "område". Mallarna blir gemensamma för kommunerna men möjlighet finns att lägga upp olika varianter av en mall, t.ex. "Tillståndsbevis Köping", "Tillståndsbevis Arboga", "Tillståndsbevis Kungsör" etc. Då diarierhanteringsfunktionen används innebär det att det blir ett gemensamt diarie för dessa ärenden. Olika avgiftsklasser kan läggas upp för respektive kommun (som underlag för tillsynsavgifter).

Omfattning

Avtalet omfattar licenser nyttjanderätt till programvaran AlkT i enlighet med installation i Köpings kommun, samt tilläggsmodulerna AlkT Tillsyns App och AlkTs e-tjänstmodul.

Programvarulicens

Licens att använda AlkT omfattar en (1) kommun. Programvaran kan installeras på flera maskiner och får användas av obegränsat antal användare.

Underhåll

AlkT hanteras som en abonnemangstjänst. Programvaran uppdateras med nya versioner minst en gång per år. Den årliga underhållsavgiften omfattar löpande uppdateringar av programvaran, rättningar samt anpassningar till regelförändringar. Kunden informeras per brev, e-post eller på annat sätt om uppdatering och förändringar i programmet. Information lämnas till den som kunden utsett till systemansvarig.

Avtalsperiod

Avtalsperioden är första året från det datum programmet installeras hos kund till samma års slut. Därefter löper avtalet per kalenderår och förnyas automatiskt per 1 januari till 31 december.

Uppsägning

Endera parten har rätt att säga upp avtalet under löpande period, uppsägningstiden är sex (6) månader (senaste uppsägningsdag 30 juni). Erlagd underhållsavgift återbetalas ej.

Kostnad (observera att Köping redan har licens)

Pro nr	Produkt bet	Produkt/Modul namn	Pris engångsavgift.	Underhållsavgift, årlig	Betalningstermin
1	AlkT	Licens Arboga	15 000 kr	5 000 kr	År
2	AlkT	Licens Kungsör	15 000 kr	5 000 kr	År
3	AlkTApp	Tillsyns App	21 000 kr	7 000 kr	År
4	AlkTEtj	AlkTs e-tjänst	24 000 kr	8 000 kr	År

Anm: Kostnad för installation/genomgång/anpassning/utbildning, 3 dagar (å 10 800 kr/dag) samt resekostnader tillkommer och fördelas lika mellan kommunerna.

Bilaga 5. Förslag till riktlinjer för alkoholserving i Köping, Arboga och Kungsörs kommuner

UTKAST